

Poptaslot, Marssum

IN ALLE STATEN

Staten en stinzen: een prachtige Friese erfenis

Vroeger had bijna ieder dorp in Fryslân een state of een stins voor de elite. In de gevaarlijke middeleeuwen lag voor deze hoofdelingen vooral de nadruk op de veiligheid van hun behuizing. De stins was een robuuste, op een verhoging gelegen toren met een gracht en een poort voor de verdediging. In latere, rustiger tijden, lag het accent meer op het pronken met sierlijke ornamenten en prachtige tuinen en kwam de naam 'state' in zwang. Van de meer dan vijfhonderd staten en stinzen in Fryslân zijn maar een kleine vijftig min of meer bewaard gebleven, waarvan slechts een stins.

De stichting Staten en Stinzen vecht voor het behoud van deze herinneringen aan een rijk Fries verleden. Het laten herleven hiervan doet de stichting met stijlvolle brochures, introduceren van onbekende wandelpaden naar de staten en het publiek attenderen op actuele evenementen via de informatieve website: www.statenenstinzen.nl, en met deze nieuwsbrief.

De eerste brochure gaat over de staten en stadshuizen in en rond Leeuwarden, de tweede verschijnt in oktober en beslaat Zuid-Fryslân. Van beide gebieden zijn dan filmbeelden op de website gezet. De stichting bestaat nog maar een paar jaar maar timmert flink aan de weg. Wilt u meetimmeren dan kunt u donateur worden voor ? 12,50 per jaar. U ontvangt dan vier keer per jaar deze nieuwsbrief en u steunt ook het werk achter de schermen om de staten voor verval te behoeden. Maar de grootste bijdrage is echter uw bezoek aan de staten en stinzen, het prachtige Friese erfgoed. **Sietske Inberg**

De Camminghaburg bij Leeuwarden bestond uit de oude stinstoren met twee vleugels. Door latere aanbouwen is de state ontstaan. Veel staten in Friesland maakten eenzelfde ontwikkeling door. De Camminghaburg werd in 1810 afgebroken. De afbeelding toont de achttiende-eeuwse situatie.

ACTIVITEITEN SEIZOEN 2007

U vindt hier een keuze uit de vele activiteiten die deze zomer plaatsvinden op en rond de Friese staten. Voor informatie over openingstijden en dergelijke raadpleegt u website of telefoon. De agenda loopt tot half september. Dan verschijnt de volgende nieuwsbrief met een actuele agenda.

■ **Leeuwarden, Nationaal Keramiekmuseum Princessehof**
Expositie 'Pretty Dutch',
18de-eeuws Hollands porselein en moderne relectie.
t/m 22 oktober
www.princessehof.nl

■ **Bears, Uniastate**
Expositie 'Quilts' van Quiltgroep Wommels. Thema 'eigenhandig'.
t/m juli
www.uniastatebears.nl

■ **Oranjewoud**
'Muziek op Oranjewoud'.
Kamerconcerten in het sfeervolle landhuis en in de parktuin.
6, 7 en 8 juli
www.muziekoporanjewoud.nl

■ **Veenwouden, Schierstins**
Expositie 'Strijdhemden, kazuifels en kimono's' en 'Optocht van de smeekbeden' van Yvonne Struys. Tevens permanente expositie over kloosters, kerken, stinzen en staten en over schrijver Theun de Vries.
t/m 25 augustus
www.schierstins.nl

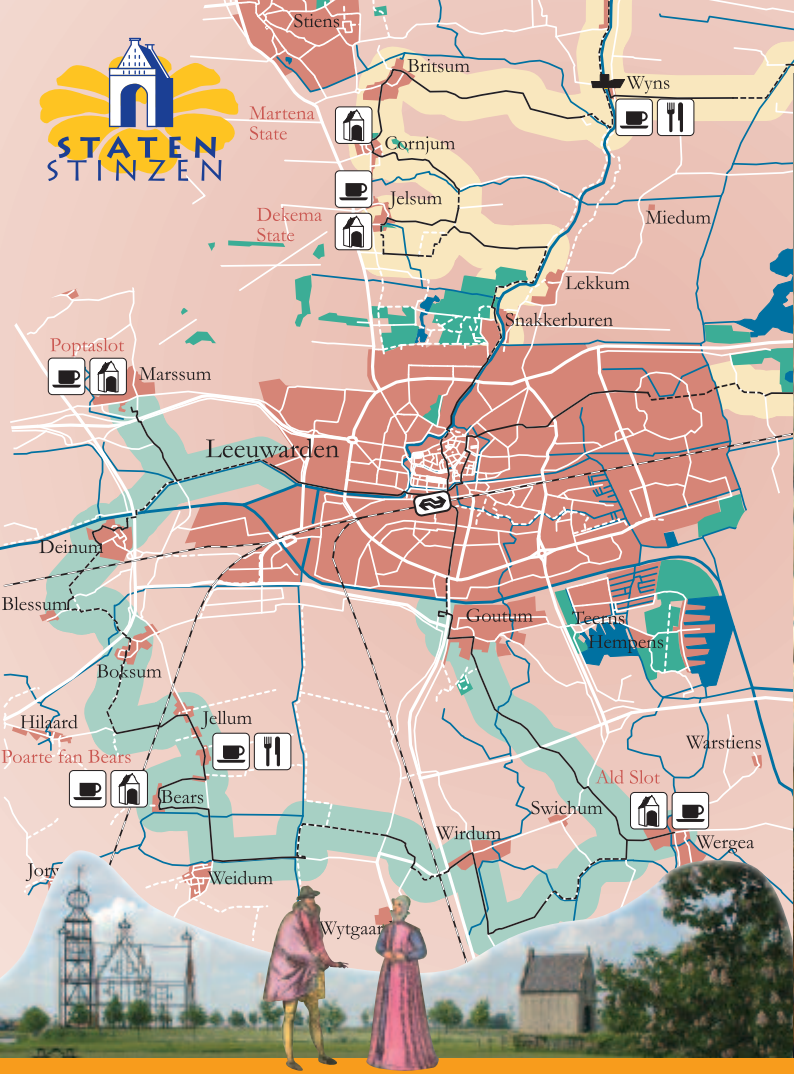
■ **Veenklooster, It Lytse Slot**
Expositie 'Uit de koninklijke kinderkamer',
kleding en speelgoed van prinses Juliana.
tot 1 november
info: 0511 - 44 52 14

■ **Leeuwarden, wandelen met Bearn Bilker**
Wandeling langs de Leeuwarder Nassau-monumenten.
zaterdag 25 augustus, aanvang 14.00 uur
Opgave: Historisch Centrum Leeuwarden, tel 058 - 233 83 99
www.historischcentrumleeuwarden.nl

■ **Jelsum, Dekema State**
Expositie 'Vergane glorie, de vergeten states in het noordertrimdeel van de gemeente Leeuwarderadeel'.
t/m 2 september

Open monumentendagen 'Monumenten van de 20ste eeuw'.
8 en 9 september

Expositie 'Jelsum en Cornjum rond 1900'.
8 september t/m 28 oktober
www.dekemastate.nl

Het bezoekerscentrum is gevestigd in de kerk van Bears, naast de plek waar vroeger Uniastate stond. De kaart met twee fietsroutes langs staten rond Leeuwarden, waarvan hierboven een deel is afgebeeld, is verkrijgbaar in Bears.

Bezoekerscentrum staten en stinzen in Bears

De belangstelling voor de geschiedenis van staten en stinzen in Friesland groeit. Steeds meer mensen ontdekken de opvallende gebouwen, omgeven door een mooie tuin. Ze vragen zich af, wie lieten deze staten bouwen. Wie op deze vraag een antwoord zoekt, is in de kerk te Bears op het goede adres. Hier is een bezoekerscentrum ondergebracht en een tentoonstelling ingericht over staten en stinzen.

In de tentoonstelling staan enkele expositiezuilen die allemaal een ander aspect van de geschiedenis behandelen. Het gaat over de bewoners, de gebouwen en de tuinen. Er zijn twee bijzondere maquettes te zien, van de verdwenen state Groot Terhorne te Beetgum en haar 18de eeuwse baroktuin. Hier kunt u zich een beeld vormen van de woonstijl van de elite in Friesland.

Waarom is het bezoekerscentrum juist in Bears ondergebracht? Het antwoord hierop schuilt in het feit dat nabij de kerk tot 1756 de state Unia heeft gestaan. Het gebouw verdween, maar het terrein met gracht en poortgebouw uit 1616 ligt er nog. Om de herinnering aan de state levend te houden, heeft men in 1998 op deze historische plek een staten constructie laten bouwen, een luchtspiegeling van Uniastate. Het bezoekerscentrum in Bears en de luchtspiegeling vormen een prachtig vertrekpunt voor een fietsroute langs staten en stinzen rondom Leeuwarden.

Een routekaart is in het bezoekerscentrum en bij de VVV-kantoren te verkrijgen. **Rita Mulder-Radetzky**